NOORD-BRABANDER.

Quo lucere paratur. — Quid distat! — HORATIUS.

NOMMER 33 — 'S BOSCH. — DONDERDAG, 17 MAART 1831.

Italië.

ROME, *den 24 February.*

De Heilige Vader heeft eene proclamatie doen afkondigen, betrekkelijk de arrestatie van den kardinaal bisschop van Osimo, welke gevankelijk naar Ancona is vervoerd, waarbij Z. H. zich beklaagt over den aanslag door de opstandelingen tegen de *immuniteit* van het kardinaals purper, de waardigheid van eenen bisschop en het gezag van Legaat *a latere*, hetwelk Z. H. [illegible] eminentie den kardinaal *Benvenuti* in al de provincien van den pauselijke staat aan gene zijde der Appenijnen, had opgedragen. De Heilige Vader, vertrouwende op de liefde en gehechtheid van het romeinsche volk, houdt zich verzekerd, dat de rebellen over hetzelve zullen vervolgd worden en dat een elk ter verdediging van den godsdienst en de onschendbaarheid van den troon van den H. *Petrus*, zal medewerken.

De kardinaal pro-secretaris van staat heeft aan het diplomatiek ligchaam bij den pauselijken stoel eenen evangelischen brief gerigt (welke wij in ons volgend nommer zullen mededeelen), daaruit blijkt, dat de opstand eerder achteruit dan vooruit gaat, doch dat de stad en het kasteel van Ancona aan de opstandelingen bij capitulatie zijn overgegaan.

— Men verzekerde alhier, dat de Keizer van Rusland en de Koning van Engeland aan het romeinsche gouvernement allergeruststellendste verklaringen gedaan hebben. Men voegde er bij, dat onderscheidene schepen van de koninklijke engelsche marine reeds bevel ontvangen hadden om naar de haven van Civita Vecchia te stevenen, met last om aldaar ter beschikking van den Paus te verblijven, en dat een aanzienlijk corps infanterie, onder bevel van een der kundigste generaals van de engelsche armee, op dezelfde schepen moest ingescheept worden.

Engeland.

LONDEN, 11 *Maart.*

De Koning heeft op het paleis van St. James een levée gehouden, waarop de lord Maire met de regering van Londen aan Z. M. een adres heeft aangeboden, tot dankzegging voor den maatregel, dien de ministers tot hervorming van het parlement hebben voorgedragen. De Koning heeft deswege zijne genoegen betuigd en verklaard, dat hij bij de voorstellen, die hem gedaan zullen worden, zoo in zijne uitvoerende als wetgevende magt, steeds in het oog zal houden de eer en waardigheid zijner kroon, de ware beginselen der constitutie en de eendragt en welvaart zijns volks.

Na het levée heeft zijne majesteit eene audientie aan Z. K. H. den prins van Oranje en andere aanzienlijke personen gegeven. Ook prins *Talleyrand* heeft een gehoor bij den Koning gehad en aan Z. M. verscheiden brieven overhandigd.

„Woensdag avond is de hervormings-bill van het parlement voor de eerste maal gelezen en bepaald, dat de tweede voorlezing op maandag den 21 dezer geschieden zal.

Van den 13 Maart.

Eergisteren hebben de ministers eenen kabinetsraad gehouden op het bureau van buitenlandsche zaken, waar zich gedurende die vergadering sir *John Russell* en de procureur-generaal ook bevonden.

Men zegt, dat de ministers thans zeker zijn, dat het plan tot hervorming van het parlement aangenomen zal worden.

Gisteren zijn bij het bureau van buitenlandsche zaken depêches van lord *Cowley*, den engelschen ambassadeur te Weenen, en van den burggraaf *Granville*, den engelschen minister te Parijs, ontvangen. De eersten houden het berigt in, dat de oostenrijksche troepen in Italie binnenrukken. De oorlog tusschen Oostenrijk en Frankrijk scheen onvermijdelijk en dienvolgens was de koers der oostenrijksche fondsen gedaald.

Pruissen.

BERLIJN, 9 *Maart.*

In een verslag van den veldmaarschalk *Diebitsch*, betrekkelijk den slag van den 20 februarij, leest men het volgende. Vermits bij den aanvang van den slag, des morgens omstreeks 10 uur, de gesteldheid van het terrein niet toeliet, eene groote magt tegen den vijand over te stellen, of de operatie-linie te ontwikkelen, stond het hoofd der kolonne van den graaf *Pahlen*, die het eerst aangevallen had, een tijd lang op eenen nadeeligen voet; gedurende volle drie uren hadden eene enkele brigade jagers, eene brigade hulanen en eene brigade husaren met weinig artillerie, de hevige aanvallen van 2 divisien, eene divisie infanterie en eene divisie kavallerie, door 40 stukken geschut ondersteund, door te staan. De graaf *Pahlen* was eindelijk genoodzaakt, om op den weg van *Milosna* [illegible] terug te trekken. De [illegible] het [illegible] een gedeelte [illegible] menden aanvoeren. Na eenige bewegingen, welke hij daarna verordende, kreeg de strijd een geheel ander aanzien. Alles rukte voorwaarts. De generaal graaf *Toll* voerde den regter vleugel van het eerste korps aan. In het centrum en op den linker vleugel wierp de graaf *Pahlen* de muitelingen op alle punten overhoop, en een regement jagers te paard viel de vijandelijke infanterie aan, bragt een aanmerkelijk verlies te weeg, en maakte den majoor *Borkiewicz*, benevens verscheidene poolsche officieren krijgsgevangen. Des namiddags tegen vier uur, stond de adjudant generaal graaf *Toll* in gemeenschap met de voorhoede, van den generaal *Rosen*. De slag begon acht wersten van Praga en eindigde vier wersten van daar, onder de oogen der ingezetenen van Warschau. Volgens het verhaal van krijgsgevangenen, was de gansche armee der muitelingen, sterk 60,000 man infanterie en kavallerie, met 80 stukken geschut, in het vuur geweest. Van het begin tot het einde van den slag, had minder dan de helft der russische armee daaraan deel genomen. Op dien dag zijn aan de russische zijde 2000 man gesneuveld en gekwetst. De generaal *Suchozanet*, en de generaals majors *Vlassoff* en *Afrassiwoff* zijn gekwetst. Het leger der muitelingen was onder bevel van den prins *Radziwill*; maar de bewegingen werden door den generaal *Chlopicki* bestuurd.

Frankrijk.

PARIJS, 9 *Maart.*

Men schrijft ons uit Rome van den 24 februarij 1831:

Dezer dagen heeft de bevolking eensklaps, op eene buitengewone wijze, haren geestdrift voor den nieuwen Paus doen uitblinken. Het gerucht had zich verspreid, dat de bologneesche en andere opstandelingen Rome bedreigden, en dat de Heilige Vader misschien zoude verpligt worden zijne hoofdstad te verlaten. Wij zijn nog zoo ver niet; het is van geen belang. Ik weet niet welk een ijver zich van onderscheidene kwartieren heeft meester gemaakt. Zonder dat iets eene zoodanige beweging scheen aan te kondigen, had zich eene ontelbare menigte naar het Vatikaan begeven, even, zoo als men voor een oogenblik meende, alsof het een opstand was. Er werd eene deputatie bij Zijne Heiligheid toegelaten, en deze smeekte dezelve, om zich aan zijn volk, dat vurig verlangde hem te zien, te willen vertoonen, en in zijne koets de straten zijner hoofdstad door te rijden. De Paus moest aan dit verlangen wel toegeven. Het volk wilde zelf zijn rijtuig voorttrekken. Het was alleen geene vreugde meer, maar opgetogenheid en uitbundigheid. In zijn paleis teruggekeerd, verscheen de Paus aan een der vensters, hetwelk op de plaats van den heiligen *Petrus* uitzag; die geheele menigte viel, in tranen zwemmende, op hare knien, om deszelfs benedictie te ontvangen.

Den volgenden dag verscheen er eene proclamatie van den kardinaal *Bernetti*, in welke hij bekend maakte, dat hij van den Heiligen Vader het bevel had ontvangen, om aan het volk van Rome te betuigen, hoe zeer zijne ziel over die bewijzen van liefde en getrouwheid, en waarin men tevens de ongelukken doet gevoelen, welke oproerige bijeenkomsten hebben kunnen, getroffen was.

De Paus heeft in de opinie veel gewonnen. Hij heeft begonnen met de geesten voor zich te winnen, door eenige voor de belastingschuldigen gunstige edicten uit te vaardigen. Zijne taal is waardig en vaderlijk. Er worden misschien voor hem groote beproevingen bewaard, maar de tegenspoed zal in hem een groot hart vinden. Deze zal met eene heldhaftige bedaardheid ontvangen worden, en het einde van dat alles zal voor het geloof gelukkig zijn. Een Paus, die op een gering monniken bed slaapt en die des morgens ten half vier ure opstaat, moet wel een ontzagverwekkend man zijn.

Napels is tot hiertoe in rust. Toskanen houdt zich standvastig

— De Koning heeft, op voordragt van den graaf *d'Argout*, minister van het zeewezen, eenige veranderingen in de organisatie van het corps der marine gemaakt, dat voortaan bestaan zal uit 3 admiraals; 10 vice-admiraals; 20 contre-admiraals; 70 scheepskapiteinen, waarvan 28 van de eerste en 42 van de tweede klasse; 70 fregats-kapiteinen; 90 corvet-kapiteinen, 430 scheepsluitenants; 550 fregats-luitenants, en 300 adelborsten, als 200 van de eerste en 100 van de tweede klasse. Zijne Majesteit heeft aan een groot aantal zeeofficieren het kruis van het legioen van eer geschonken.

Verscheidene fransche letterkundigen heeft Z. M. tot ridders van het eer-legioen benoemd. Daaronder merkt men op den heer *A. Duval*, den professor *Tisot* en den bekenden heer *Fontan*.

— Dezer dagen is hier de luitenant-generaal *Kniaziewicz*, oud bevelhebber der poolsche legioenen op den Donau, alsmede de senator *Plater*, aangekomen als buitengewone gezanten van het onafhankelijk Polen. Hierdoor is de provisionele zending van den heer *Walaski* vervallen.

— Volgens het zeggen van eenen courrier, den 3 te Geneve gekomen, waren de Oostenrijkers te Parma en Placentia en trokken zij met geforceerde marschen naar Modena, Reggio en Bologna op.

Een brief uit Italie kondigt aan, dat de Oostenrijkers den 2 maart te Bologna zijn binnengetrokken.

— De *National* spreekt van eene depeche van den franschen ambassadeur te Weenen, generaal *Maison*, bij welke hij den minister van buitenlandsche zaken verslag doet van een gesprek, dat hij met den prins van *Metternich* gehad heeft en waarin hij de woorden van dezen Vorst nagenoeg op de volgende wijze overbrengt: « Tot dusverre hebben wij Frankrijk het grondbeginsel van *non-interventie* op den voorgrond laten stellen; maar het word tijd, dat Frankrijk wete, dat wij dit grondbeginsel, voor zoo verre het Italie betreft, niet zullen erkennen en onze legers overal zullen zenden, waar de opstand zich zal uitbreiden. Indien deze onze bemoeijing in de italiaansche zaken den oorlog mogt ten gevolge hebben, welnu, het zij dan oorlog! — Wij willen al de kanssen van denzelven liever afwachten dan ons bloot te stellen om midden in het oproer om te komen. »

Deze gezant, vervolgt de *National*, vergezelt deze mededeeling van de volgende aanmerkingen, welke geene uitlegging noodig hebben. « Gij weet, » zegt hij, « dat zich tot dusverre niemand openlijker voor den vrede verklaard heeft dan ik; thans echter houde ik mij overtuigd, dat, om de gevaren, die Frankrijk bedreigen, af te weren, het zonder eenig verwijl, en alvorens de krijgsmagt van Oostenrijk georganiseerd is, het initiatief van den oorlog moet nemen en een leger in Piemont werpen. »

Van den 10.

Eene ordonnantie van den 8 dezer, in den *Moniteur* geplaatst houdt het navolgende in:

De graaf *d'Argout*, onze minister secretaris van staat bij het departement van de marine en colonien, is *ad interim* met de portefeuille van het ministerie van justitie, ter vervanging van den heer *Merilhou*, wiens ontslag aangenomen is, benoemd.

De heer *Merilhou* is tot ridder van het legioen van eer en de heer *Desmortier*, raadsheer bij het koninklijke hof te Parijs, tot prokureur des Konings bij de regtbank van eersten aanleg aldaar, ter vervanging van den heer *Comte* benoemd.

De eerste dezer ordonnantien is door den heer *Laffitte* en de twee andere door den heer *d'Argout* gecontrasigneerd.

— De heer *Laffitte* heeft dezen morgen zijne demissie gegeven, welke ook is aangenomen geworden. Dien ten gevolge is de raad welke des morgens ten 11 ure moest plaats hebben, tot des avonds half 9 uitgesteld geworden, opdat de schikkingen, gedurende den dag te nemen, des avonds bepaaldelijk zouden kunnen vastgesteld worden; ter beurze heeft men eene lijst van ministers doen rondgaan, waar onder anderen de volgende namen op voorkwamen: de heeren *Casimir Perrier*, president van den raad, zonder portefeuille, *Saint Cricq*, voor de finantien, *Molé*, voor buitenlandsche zaken, *de Rigny*, voor de marine, *Barthe* voor de justitie.

De heer *Casimir Perrier* is met de zamenstelling van het ministerie belast.

— Over de wet op de verkiezingen is, in de zitting van de kamer der afgevaardigden van den 9, gestemd en is dezelve aangenomen geworden, met eene meerderheid van 290 tegen 60 stemmen. De cijns om verkozen te worden is op 500 francs bepaald.

De zitting dierzelfde kamer van den 10 maart, is besteed geworden ter bediscussiering van het ontwerp van wet tot de uitgifte van 200 millioen obligatien van de koninklijke schatkist.

— De baron *de Vitrolles* is uit kracht eener ordonnantie der raadkamer in vrijheid gesteld.

— Men verzekert, dat een der zalen van de Louvre voor de uitoefening van den R. K. godsdienst, voor de gemeente van St. Germain l'Auxerrois ingerigt zal worden.

— Het is hier weder onrustig. Gisteren avond heeft een hoop volk, onder het geschreeuw van *leven de Polen en weg met de Russen!* de glazen bij den ambassadeur van Rusland ingeworpen; daarna is het gemeen onophoudelijk schreeuwende eenige straten langst getrokken. Heden zijn omtrent duizend jongelieden, studenten in de regten en de geneeskunde, in het zwart gekleed en met rouwbanden om den linker arm, een adres van deelneming aan het poolsch comité gaan aanbieden. Voorbij het hôtel van den russischen ambassadeur komende, hebben zij ook de kreet van *leven de Polen, en weg met de Russen!* aangeheven.

Belgie.

BRUSSEL, 9 *Maart.*

PROCLAMATIE VAN DEN REGENT VAN BELGIE.

Ingezetenen der provincie Luxemburg!

Ik heb gezworen, de onafhankelijkheid en de integriteit van grondgebied voor Belgie te zullen handhaven.

Ik zal mijnen eed gestand doen.

Laat u noch door beloften verleiden, noch door bedreigingen verschrikken.

Het congres heeft tegen de acten der londensche conferentie, door eene groote mogendheid zelve als slechts een voorstel beschouwd, geprotesteerd. De natie, welke de hollandsche legers heeft weten te overwinnen; zal het protest van deszelfs vertegenwoordigers weten te handhaven. Wij hebben onze revolutie in weerwil der traktaten van 1815 begonnen; wij zullen dit, in weerwil van de protocollen van Londen, voleindigen.

Luxemburgers, gij zijt, sedert drie eeuwen, Belgen gelijk wij, en hebt u dien naam waardig getoond.

Sedert der regering van *Filips den Goeden* hebben uwe pogingen, gelijk de onze, gestrekt om tot eene algemeene nationaliteit te geraken.

In 1815 hebt gij, voor de eerste maal, afzonderlijke betrekkingen met Duitschland bekomen, maar gij hebt, bij voortduring, onder dezelfde instellingen als het overige Belgie geleefd. Koning *Willem* heeft, zoowel in het groot hertogdom als in de andere belgische provincien, het maatschappelijk verdrag, dat hem aan de Belgen verbond, verbroken en hen van hunne verbindtenissen ontslagen, door de zijne te schenden.

De oorlog heeft tusschen hem en ons beslist, en de wettige overheid is die, welke de natie wil gegrondvest heeft.

Gij zijt aan onze gevechten, aan onze overwinningen geenszins vreemd; gij hebt u, uit eigen beweging, bij de belgische revolutie gevoegd en de namen uwer vrijwilligers staan in de geschiedenis onzer roemrijke dagen geboekt.

Gij geniet reeds, voor zoo verre de omstandigheden het hebben kunnen gedogen, de weldaden der revolutie.

De hatelijke belastingen zijn afgeschaft.

Gij hebt zelve uwe gemeentebesturen vernieuwd en wordt door lieden van uwe eigene keuze bestuurd.

Uwe afgevaardigden hebben medegewerkt om Belgie de constitutie te geven, volgens welke het geregeerd wordt.

Gij hebt de knevelarijen niet vergeten, van welke gij, vijftien jaren lang, de slagtoffers geweest zijt. Vreest de terugkeering der hollandsche fiscaliteit, welke uwe nijverheid en uwen landbouw vernield heeft.

Zij, die u van wettige orde spreken en onrust bij u verwekken, zijn de agenten, de medepligtigen van het vervallen verklaard gouvernement; zij hebben van allerhande misbruiken geleefd, en wenschen die terug.

Tot zich zelven bepaald, van Belgie, Frankrijk en Pruissen afgescheiden, van alle kanten door eene tol-linie omgeven, zou uwe provincie, zich op zich zelven stellende, het ongelukkigste land der wereld worden.

Luxemburgers, blijft eensgezind en standvastig. Ontvangt, in naam van Belgie, de verzekering, dat uwe broeders u nooit zullen verlaten.

De regent van Belgie,
E. L. SURLET DE CHOKIER.
Van wege den regent.
(Volgen de onderteekeningen van al de ministers.)

Het schijnt zeker, zegt de *Courrier*, dat het ministerie besloten heeft, het groot-hertogdom Luxemburg te verdedigen en dat het bij de bovenstaande proclamatie niet zal blijven. Daar zullen in onderscheidene steden van het groot hertogdom, als Arlon, Bastogne, Bouillon en Sint Hubert, bezettingen gelegd worden.

Het groot-hertogdom bezit 60,000 man, in staat, om bij de burgerwacht te dienen; zij zullen wapenen bekomen. De Luxemburgers hebben zich niet alleen aan de belgische revolutie aangesloten, maar hebben zelfs de Hollanders van hunnen eigen grond verjaagd. In october hebben zij de hollandsche bezetting van Arlon verdreven en die van Bouillon genoodzaakt zich over te geven. Wij herhalen het, het groot hertogdom aan den Koning van Holland over te laten, is even goed als het geheel Belgie over te leveren en hem zelfs den toegang tot

Brussel open te stellen. De Belgen zouden met hunne broeders te verlaten, zich onteeren en hunnen eigenen val voorbereiden.

— Lord *Ponsonby* heeft eergisteren bij den regent het middagmaal gehouden, welke twintig officieren der burgerwacht tegen zondag ten eten genoodigd heeft.

— Wij vernemen, dat er bevelen uitgevaardigd zijn, om de in ons Park aangerigte schade zoo spoedig mogelijk te herstellen.

Van den 13.

Bij een besluit van den 5 dezer heeft de regent den minister van buitenlandsche zaken, den heer *van de Weyer*, provisioneel met het bestuur van de marine belast.

Bij een ander besluit van den regent, van den 7 dezer, wordt er kwijtschelding van straf toegezegd aan de achtergeblevene militiens, indien zij zich voor den 1 april aan de plaatselijke autoriteit nog aanmelden.

Nederlanden.

WIJ WILLEM, enz.

Op de voordragt der staats commissie, ingesteld bij ons besluit van den 23 october 1830, n°. 92.

Gezien de rapporten der departementen van binnenlandsche zaken, en voor den waterstaat, de nationale nijverheid en de koloniën, alsmede dat van den raad van state.

Gezien de nadere voordragt der voornoemde staats commissie van den 15 januarij ll., n°. 8.

In aanmerking nemende, dat de werkzaamheden, waarmede het algemeen bestuur thans nog belast is, in vele opzigten voor vermindering vatbaar zoude kunnen zijn, door eene ruimere overdragt derzelve aan de gewestelijke en plaatselijke autoriteiten, en dat zoodanige overdragt bevorderlijk zoude wezen tot het daarstellen dier vereenvoudigingen en bezuinigingen, welke wij in de huishouding van staat wenschen in te voeren.

Gelet op de besluiten, waarbij achtervolgens door ons onderscheidene, zoo algemeene als bijzondere beschikkingen zijn genomen, alle ten doel hebbende, om de bemoeijenissen van het algemeen bestuur te verminderen en de werkzaamheden bij het zelve te vereenvoudigen.

Overwegende, dat de veeljarige ondervinding thans bij al de betrokkene autoriteiten, omtrent het waar verstand en de werking der bestaande verordeningen verkregen, toelaat, om aan die besluiten eene verdere uitbreiding te geven, vooral nu de meer beperkte werkkring van het algemeen bestuur, na den opstand in de zuidelijke provinciën, deszelfs oppertoezigt over de handelingen der gewestelijke en plaatselijke autoriteiten, gemakkelijker maakt.

Overwegende, dat het gezag en de medewerking van de gouverneurs als onze commissarissen in de provinciën, in derzelver hoedanigheid van voorzitters der staten-vergaderingen, aan hen bij de grondwet, — en het toezigt en de medewerking van de hoofden der gemeentebesturen in derzelver hoedanigheid van voorzitters der gemeenteraden, aan hen bij de reglementen van bestuur toegekend — ons voldoende waarborgen kunnen aanbieden, tegen het nemen van besluiten, of het maken van verordeningen, door de staten provinciaal of door de gemeenteraden welke met de algemeene wetten of het algemeen belang strijdig zouden zijn;

Overwegende daarenboven, dat niet alleen de weg tot klagten aan ons of aan de hooge autoriteiten voor al onze onderdanen openstaat, maar dat wij daarenboven verlangen aan de goede ingezetenen, in de openbaarmaking der provinciale en gemeentelijke rekeningen en daarbij behoorende begrootingen, eene waarborg te geven, tegen de kwetsing of verwaarloozing van derzelver belangen, en een middel te verschaffen, om bij onverhoopte gevallen, van dat regt van beklag, bij ons of bij de bevoegde magt, met vrucht te kunnen gebruik maken.

Gezien de artikelen der grondwet, tot dit een en ander betrekkelijk.

De hoofden der ministeriële departementen gehoord.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Onze ministers en verdere hoofden der onderscheidene departementen van algemeen bestuur, administratien en collegiën, zullen, elk voor zoo veel hem aangaat, de noodige maatregelen nemen, dat, van nu voortaan:

a. Aan de staten der provincie de uitvoering der wetten, opgenoemd in art. 145 der grondwet en anderen, te dien einde aan hen toe te zenden, zoo mede het algeheel bestier der inwendige administratie en huishouding van derzelver provinciën, en

b. Aan de plaatselijke besturen de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen, worde opgedragen en toevertrouwd in al de uitgestrektheid, welke de bepalingen der grondwet en andere wetten, maar eenigzins toelaten.

Zij zullen ons ten spoedigste de vereischte voordragten aanbieden, tot intrekking, wijziging of herziening der thans bestaande reglementen en voorschriften, welke zouden kunnen geacht worden, omtrent dat een en ander beperkingen te hebben daargesteld

Behoudens altijd ons regt, tot het schorsen en buiten werking stellen van alle besluiten en verordeningen, welke strijdig mogten wezen met de algemeene wetten of het algemeen belang.

Art. 2. Aan onze commissarissen in de provinciën, in derzelver hoedanigheid van voorzitters in de vergaderingen der staten of van derzelver gedeputeerden, — en aan de hoofden der plaatselijke besturen, in derzelver hoedanigheid van voorzitters der stedelijke en gemeenteraden, — dragen wij de zorg op, om persoonlijk te waken voor de rigtige uitvoering van de artikelen 147, 149 en 155 der grondwet, waarbij aan de provinciale staten en plaatselijke besturen is verboden, om besluiten te nemen of verordeningen te maken, welke met de algemeene wetten of het algemeen belang strijdig zijn, of wel den doorvoer, uitvoer en invoer belemmeren.

Zij zullen ons dienvolgens, ten spoedigste alle afwijkingen doen kennen, ten einde wij, overeenkomstig de artikelen 149 en 155 der grondwet, zoodanige besluiten zouden kunnen schorsen en buiten werking stellen, en omtrent dergelijke verordeningen, zoodanige bevelen geven, als wij vermeenen zullen te behooren.

Art. 3. Dezelfde commissarissen zullen evenzeer persoonlijk waken, tegen alle verzuim van het inroepen onzer tusschenkomst op alle die handelingen der staten provinciaal, welke door de grondwet of andere wetten daaraan onderworpen zijn.

Desgelijks zullen de hoofden der plaatselijke besturen persoonlijk waken tegen alle verzuim van het inroepen der tusschenkomst of goedkeuring van de staten der provinciën op alle die handelingen der gemeenteraden, welke de grondwet of andere wetten daaraan of de onze onderwerpt.

Art. 4. De jaarlijksche rekeningen van de ontvangsten en uitgaven der provinciën en die der steden en gemeenten zullen, na goedgekeurd en gesloten te wezen, met de daartoe betrekkelijke begrootingen openbaar gemaakt worden door derzelver nederlegging, gedurende eenen bekwamen tijd, op de respective griffiën of secretarijen, ter inzage van iedar ingezeten.

Onze ministers en verdere hoofden der onderscheidene departementen van algemeen bestuur, administratien en koloniën, zijn belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit, waarvan een afschrift zal worden gezonden, aan de staats commissie, ingesteld bij ons besluit van den 23 october 1830, n°. 92, tot hare informatie.

Gegeven te 's Gravenhage, den 1 maart des jaars 1831, van onze regering het achttiende.

(*Geteekend*) WILLEM.

Van wege den Koning,

(*geteekend*) J. G. DE MEY VAN STREEFKERK.

'SHERTOGENBOSCH, 16 *Maart.*

Door Z. M. zijn de heeren *A. J. L. van den Bogaerde*, gouverneur dezer provincie, en *J. H.* graaf *van Rechteren*, gouverneur der provincie Overijssel, benoemd tot ridders der orde van den nederlandschen leeuw.

Bij een ander besluit heeft hoogstdezelve den heer *W. H. A. K.* baron *van Heeckeren tot Ruurlo en Kell*, gouverneur der provincie Gelderland, benoemd tot staatsraad in buitengewonen dienst.

— Bij rescript van den 25 januarij jl. n° 57, heeft Z. M. bepaald, dat de gunstige daargestelde bepalingen, genomen ten aanzien van zoodanige leden van den 1ste ban der mobiele schutterijen, welke *na* hunne inlijving, wettige kind of kinderen hebben verkregen, of wier echtgenooten bewijsbaar zwanger zijn, geenszins kunnen worden toegepast op hen, welke niet in persoon dienen, maar zich hebben doen vervangen, zoodat er geen gevolg aan de naamlijst dier personen kan worden gegeven, welke door de heeren gouverneurs zijn ingezonden, houdende de administrateur voor het binnenlandsch bestuur die lijsten nu als voor vervallen.

— Bij eene missive van den heer staatsraad, *ad interim*, belast met de directie van het departement van binnenlandsche zaken, onder dagteekening van den 2 dezer, gezonden aan de heeren gouverneurs der provinciën, wordt te kennen gegeven, dat door eene vergissing in deswege bij het departement van binnenlandsche zaken ontvangen opgave, bij de circulaire van den 10 januarij jl. de vestingen *Nymegen en Grave*, aangeduid zijn geworden, onder de zoodanige te behooren, welke moeten geacht worden begrepen te zijn in de termen, te vallen van art. 18 van Z. M. besluit van den 29 november 1830, (*Staatsblad*, n° 85). Gedachte vestingen zijn echter *niet* in staat *van beleg*, maar slechts in staat *van oorlog* gesteld, ten gevolge waarvan dan ook de plaatsvervanging bij de mobiele schutterijen aldaar in garnisoen, alsnog kan worden toegestaan.

— De eerstvolgende zitting van de tweede kamer der staten-generaal is bepaald op den 22 dezer maand, ten *één* ure.

— Ten gevolge van de goede en rustige stemming van de ingezetenen dezer stad, is gisteren, op last van den luitenant generaal opperbevelhebber dezer vesting, van wege burgemeester en wethouders afgekondigd, dat de societeiten en koffijhuizen voortaan tot des avonds 11 ure kunnen open blijven.

— Verscheidene professoren in Luik, Gent en Leuven geven

tijd geweest zijnde, waaronder de hooggeleerde heeren *Schrant* en *de Greuve*, zijn bij de universiteiten van Leijden, Groningen en Utrecht overgeplaatst.

De heer *Schrant* is voor Leijden en de heer *de Greuve* voor Groningen bestemd.

— Men meldt uit Rotterdam dat gisteren aldaar uit Engeland zijn aangekomen de heer *Zuylen van Nyevelt*, buitengewoon gezant van Z. M., en de heer *Omphal* adjudant des Konings. Men verzekert stellig dat weldra een nieuw congres te Aken zal bijeenkomen.

— Men spreekt veel van een protocol der londensche conferentie van den 28 februarij, dat zeer belangrijk, doch door den franschen gezant, prins *de Talleyrand*, niet onderteekend moet zijn.

— Men meldt uit Antwerpen, van den 10 dezer:

Met de gisteren hier ingekomen schepen bedragt het getal der in dit jaar ingeloopen koopvaarders drie en dertig. Hoewel dit getal nu bij lange na niet te vergelijken is bij dat van andere jaren, geeft het toch altijd eenige meerdere levendigheid op de kaaijen dezer stad en overtreft nog verre de verwachting van de meeste onzer kooplieden.

— In de dagbladen vindt men de volgende opgave van de sterkte der krijgsmagt van het duitsch verbond, zoo als dezelve in het vorige jaar bepaald is: Het eerste, tweede en derde armee-corps, Oostenrijk, 94,822 man; het vierde, vijfde en zesde armee corps, Pruissen, 79,234; het zevende, Beijeren, 35,600; het achtste, Wurtemberg, Baden, Hessen-Darmstadt, 30,150; het negende, Saxen, Keur Hessen, Nassau, 21,718, benevens Luxemburg voor de vesting 2,556 man; het tiende, Hanover, Holstein, Lunenburg enz., 28,038; het elfde, de reserve-infanterie, Saxen-Weimar, Altenburg, Koburg-Gotha enz., 11,366 man; te zamen 303,484 man.

Naar het dezer dagen in het licht verschenen jaarboekje over 1831, beliep de bevolking der noordelijke provincien der Nederlanden, naar de laatste volkstelling, op den 1 januarij 1830, 2,427,206 zielen, waarvan 1,541,748 ingezetenen den protestantschen godsdienst belijden, 836,920 den roomsch-katholijken, en 45,493 den israëlitischen. Noord-Braband telde alstoen 348,891 ingezetenen, te weten 305,446 roomsch katholijken, 41,840 protestanten en 1476 Israëlieten, benevens 129 zielen, wier gezindheden ongenoemd zijn.

De stad 's Hertogenbosch telt 20,489 zielen (*) (10,424 van het mannelijk en 10,065 van het vrouwelijk geslacht), Breda 13,114 zielen (6,747 van het mannelijk en 6,367 van het vrouwelijk geslacht), Tilburg 11,726, Oosterhout 9,287, Bergen-op-Zoom 5,243, Eindhoven 2,996, Grave 2,833, Heusden 1,834, Willemstad 1,867 en Geertruidenberg 1,558 inwoners.

De geheele provincie telde 173,190 ingezetenen van het mannelijk 175,701 van het vrouwelijk geslacht.

De staat der bevolking in de andere provincien is als volgt: Gelderland 309,793, Noord-Holland 413,988, Zuid-Holland 479,737, Zeeland 137,262, Utrecht 132,359, Vriesland 204,909, Overijssel 158,893, Groningen 157,504 en Drenthe 63,868.

De bevolking der voornaamste steden beliep als volgt:

Amsterdam, 202,364 zielen, (90,332 van het mannelijk en 112,032 van het vrouwelijk geslacht), Haarlem, 21,667; Rotterdam, 72,294; 's Gravenhage, 56,105; Leyden, 34,564; Dordrecht, 19,972; Delft, 15,028; Gouda, 12,878; Schiedam, 11,588; Zaandam, 10,733; Alkmaar, 9,439; Hoorn, 7,418; Gorinchem, 6,834; Vlaardingen, 6,823; Middelburg, 14,700; Vlissingen, 8,029; Zierikzee, 6,452; Utrecht, 45,407; Amersfoort, 11,782; Leeuwaarden, 20,938; Harlingen, 7,537; Sneek, 6,455; Zwolle, 15,640; Deventer, 13,639; Kampen, 8,882; Groningen, 30,260; Meppel, 5,682, Enkhuizen, 5,388; Edam, 3,940; Purmerende, 3,061; Weesp, 2,898; Medemblik, 2,541; Monnikendam, 2,496; Naarden, 2,379; Muiden, 1,617; Arnhem, 14,509; Nymegen, 17,734, Zutphen, 10,204; Nykerk, 6,230; Harderwyk, 4,829; Tiel, 4,776; Culenburg, 4,299; Wageningen, 3,454; Zalt-Bommel, 3,261; Doesburg, 3,255; Elburg, 2,174; Groenlo, 2,149; Hattem, 2,128; Lochem, 1,788; en Doetinchem, 1,685 zielen.

Hierna volgt eene tabel waarin worden aangewezen de landelijke uitgestrektheid der provincien, de bevolking, naar evenredigheid van 100 bunders lands, enz.

Het getal grondeigenaren beliep bij den aanvang des vorigen jaars, in de onderscheidene provincien, als volgt:

Noord-Braband 75,533, Gelderland 52,566, Noord-Holland 51,230, Zuid-Holland 55,800, Zeeland 24,820, Utrecht 13,760, Vriesland 35,698, Overijssel 32,311, Groningen 25,140, Drenthe 13,021, hetgeen te zamen uitmaakt een getal van 379,879 grondeigenaren over het geheele tegenwoordige rijk. Daaruit blijkt dat de noordelijke Nederlanden, bij eene bevolking van 2,427,206 zielen, hebben eene oppervlakte van 2,978,010 Ned. bunders, die geven 2,989,764 perceelen oppervlakte en 379,879 grondeigenaren. De bevolking, per 100 Ned. bunders, bedraagt gemiddeld ruim 81 zielen; het aantal grondeigenaren op 100 zielen ongeveer 16; de oppervlakte van elk perceel gemiddeld 1 Ne. bunder; het aantal Ned. bunders voor elken eigenaar omtrent 8.

Uit deze tabel blijkt in het algemeen, dat Noord-Holland, naar landelijke oppervlakte, de meest en Drenthe de minst bevolkte provincie is, dat in deze laatste de percelen lands, gemiddeld, eene grootere oppervlakte hebben dan in eene der overige provincien, terwijl zij in Noord-Braband, welke provincie, met betrekking tot hare bevolking, het grootste aantal eigenaren heeft, juist het kleinste is.

Noord-Holland is groot 242,438 ned. bunders oppervlakte, heeft 273,513 percelen oppervlakte, telt 51,230 grondeigenaren, 171 zielen per 100 ned. bund., 12 eigenaren op 100 zielen, 0,89 ned. bund. oppervlakte van elk perceel en 4,7 bund. voor elken eigenaar.

Wijders vindt men in het jaarboekje de gewone tabellen, nopens de in 1829 plaats gehad hebbende geboorten, huwelijken en sterfgevallen in Noord-Nederland. Volgens dezelve hebben de geboorten in dat jaar bedragen 86,332, namelijk 33,627 in de steden en 52,705 in de gemeenten, waaronder 44,348 van het mannelijk en 41,984 van het vrouwelijk geslacht. De meeste geboorten zijn geweest in Zuid-Holland, te weten: 18,922, de minste in Drenthe, namelijk, 2069. In Noord-Holland hebben dezelve 15,621 beloopen, te weten, 9458 in de steden en 6164 in de gemeenten, 7962 van het mannelijk en 7659 van het vrouwelijk geslacht.

Het aantal huwelijken in 1829 heeft bedragen 28,719; de meeste zijn gesloten in Zuid-Holland, te weten 3601, de minste in Drenthe, namelijk 494. In Noord-Holland hebben 3573 echtvereenigingen plaats gehad.

Het aantal sterfgevallen heeft beloopen 74,319, als 31,680 in de steden en 42,639 in de gemeenten, 38,104 van het mannelijk en 36,215 van het vrouwelijk geslacht. De meeste sterfgevallen hebben plaats gehad in Zuid-Holland, te weten 17,006, de minste in Drenthe, namelijk 1716. In Noord-Holland hebben de sterfgevallen 15,826 bedragen, te weten als: 10,600 in de steden en 5226 in de gemeenten, 8069 van het mannelijk en 7757 van het vrouwelijk geslacht.

Bij vergelijking van het aantal geboorten, met dat der overledenen blijkt, dat de eerste de laatste, in het geheele rijk, met 12,013 overtroffen hebben.

Na eene tabellarische opgave der sterfte op onderscheiden ouderdom binnen de stad Amsterdam, over 1829, vindt men eenige niet onbelangrijke berigten, betrekkelijk de bevolking van vreemde landen. In Frankrijk zijn in den jare 1827 geboren 980,196 kinderen, gestorven 791,125 menschen; aanwas van bevolking 189,071. Er zijn in dat jaar 255,738 huwelijken gesloten.

In 1828 zijn in Parijs geboren 29,601 kinderen, te weten 15,117 jongens en 14,484 meisjes.

In Londen zijn in 1828 gedoopt 26,545 kinderen, en overleden 21,709 personen.

De bevolking van Pruissen bedroeg op 1 januarij 1828, 12,833,338 zielen. Het aantal geboorten over het geheele koningrijk heeft in 1829 beloopen 495,483 kinderen, dat der overledenen 388,255, waaronder 102,323 die hun eerste jaar niet bereikt hadden; dat der huwelijken 108,627.

Denemarken, waarmede deze opgaven sluiten, telde in 1827 1,937,150 zielen.

WATER BERIGTEN.

De berigten van den Rijn te Arnhem zijn weder minder gunstig; den 13 dezer stond hetzelve aldaar aan den Paal 5 el 75 duim en den 14 5 el 60 duim, dus weder 15 duim gewassen.

Voor deze stad stond het water in de rivier de Dieze, aan de peilschaal aan den boom, den 15 maart 1 el 39, en heden morgen 1 el 34 duim boven O, dus in twee dagen 17 duim gevallen; doch is sedert dezen morgen weder wassende.

— Niet alleen in onze omstreken, maar in alle gedeelten van ons rijk en schier in geheel Europa zijn de rivieren met eene groote snelheid gestegen. De Rijn laat, op vele plaatsen, de overvaart niet dan met levensgevaar toe; de Rhône is den 2 maart met zulk eene verbazende snelheid gerezen, dat zij zeer spoedig hare boorden overgespoeld heeft, en men zich sedert 1812 geene zoo uitgestrekte inundatie herinnert.

PRIJZEN DER GRANEN.

EINDHOVEN, 15 MAART.

Tarwe,	*het nederlandsch mud :*	ƒ 8-0 à 0-00
Rogge,		» 7-10 à 0-00
Boekweit,		» 7-10 à 0-00
Haver,		» 3-20 à 0-00
Het nederlandsch pond boter.		» 0-60 à 0-70
De vier nederlandsche ponden roggebrood 41 cents.		

(*) Hieronder zijn mede de militaire en gevangenen gerekend.

BOSCH, bij de GEBROEDERS LANGENHUYSEN, drukkers en uitgevers van den *Noord-Brabander*.